

Primele 100 de zile de mandat

Cristian Ghinea, ministru
Ministerul Fondurilor Europene
August 2016

Cuvânt înainte

La preluarea mandatului mi-am fixat două direcții de acțiune: pe de o parte să deblocăm situațiile din trecut, ca să dăm drumul la finanțare, iar pe de altă parte să punem pe picioare un mecanism simplu și funcțional de atragere de fonduri, din programarea actuală, pentru un impact cu bătaie lungă.

*Am preluat un minister aflat la intersecția multor tipuri de probleme – un sistem IT deficitar, un sediu sub semnul întrebării, contracte frauduloase, percepții negative, reclamații. Cu o mână a trebuit să controlăm crize și urgențe repetate, iar cu cealaltă – să atragem banii europeni atât de necesari dezvoltării României. Am găsit câteva **noduri gordiene** și am făcut pași importanți pentru dezlegarea fiecăruia. Cititorul acestui raport va judeca singur dacă pașii au fost logici și în direcția corectă.*

Ne concentrăm pe lansarea apelurilor pentru noua perioadă de programare 2014 – 2020. Sunt 39 de apeluri lansate, cu o alocare de peste 13 miliarde de euro – aproape jumătate din alocare.

Repet: primim proiecte pentru jumătate din bugetul 2014 – 2020. Cele mai multe dintre aceste ghiduri au fost lansate/deblocați în cele 100 de zile de mandat.

Optimizăm fiecare cent: plecăm de la realitatea din teren și finanțăm proiectele cu viziune integrată, de aceea lucrăm în echipă cu alte ministere: Sănătate, Muncă și Protecție Socială, Educație, Mediu de Afaceri, Mediu. Intervenim asupra sărăciei – fenomen care afectează 40% din populația României – într-o manieră integrată și cu totul nouă în cei 26 de ani de guvernare postdecembristă.

Aplic principiul debirocratizării și în domeniul fondurilor europene, așa cum l-am abordat prin inițiativele demarate la Cancelaria Prim-Ministrului, concretizate într-un pachet legislativ binevenit pentru cetățeni.

Fondurile europene sunt o șansă de modernizare pentru România. Am impus un ritm hiper-alert la minister pentru a o fructifica la maximum în timpul scurt avut la dispoziție. Am făcut pași importanți pentru recuperarea întârzierilor timpului pierdut. Mergem mai departe.

Cristian Ghinea

Ministrul Fondurilor Europene

August 2016

Cuprins

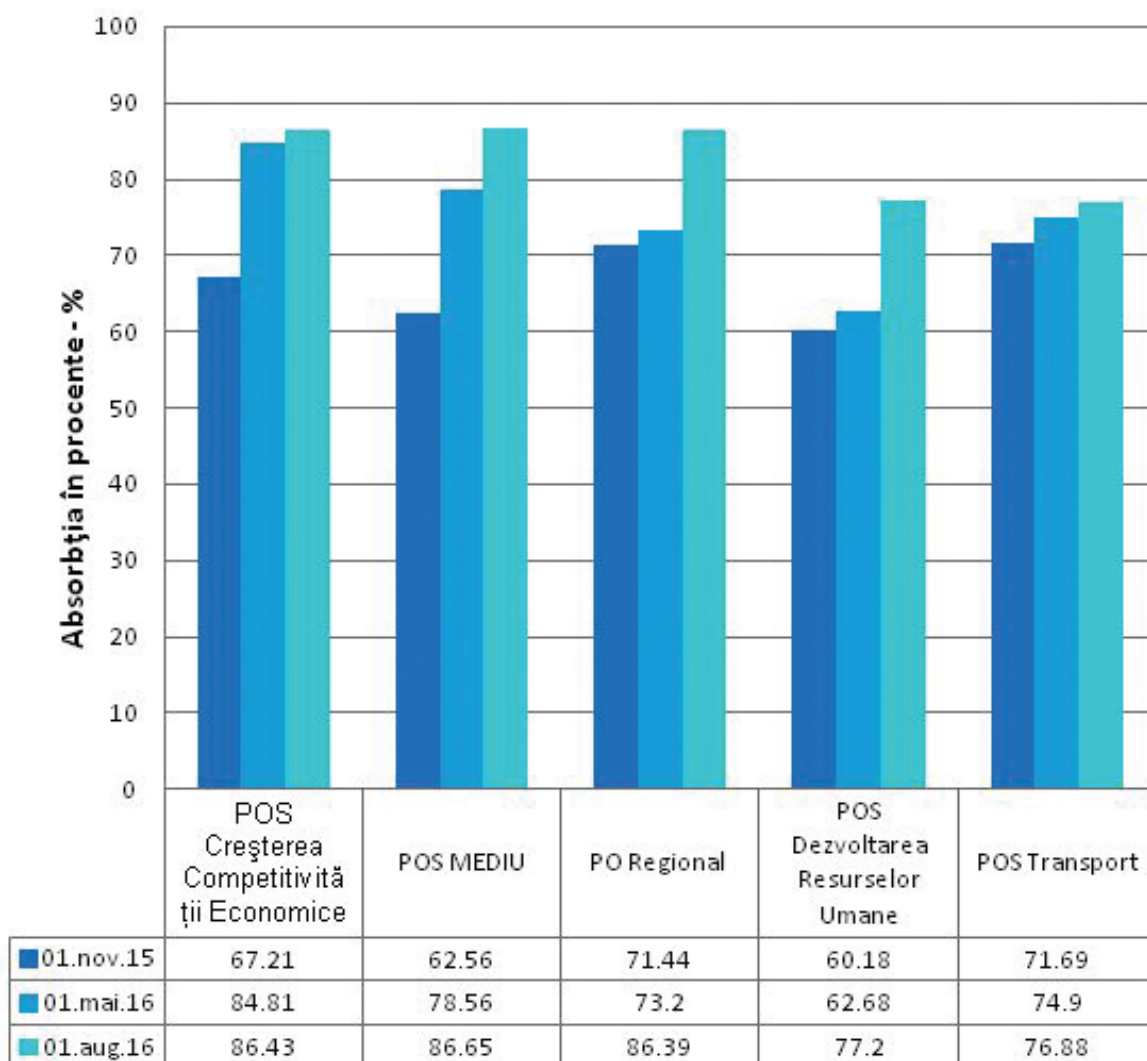
Cuvânt înainte.....	1
Nod gordian 1. Închiderea perioadei de programare 2007 – 2013.....	4
Nod gordian 2. Desemnarea autorităților de management 2014 – 2020.....	7
Nod gordian 3. Condiționalitățile ex-ante.....	9
Nod gordian 4. SMIS și MySMIS.....	12
Nod gordian 5. Apeluri de proiecte și ghiduri în consultare.....	15
Măsuri pentru accelerarea procesului de accesare a fondurilor europene.....	29
Nevoia unei instituții eficiente de management al fondurilor europene.....	30
Echipa.....	33
Foaie de parcurs.....	34

Nod gordian 1. Închiderea perioadei de programare 2007 - 2013

Stadiul absorbției fondurilor europene pentru Programele Operaționale 2007-2013, la data de 31 iulie 2016, se prezintă astfel:

- plăți efectuate de AM către beneficiari (prefinanțări și rambursări) în sumă de aproximativ 16,44 miliarde euro;
- rata de absorbție curentă este de 76,69% din alocarea 2007–2013. Guvernul Cioloș a preluat în noiembrie 2015 situația la 58%.

Rata sumelor încasate de la CE (inclusiv avans)

Stadiul absorbției pentru Programele Operaționale 2007 - 2013 (euro)

31 octombrie 2015	Programe Operaționale 2007-2013	Alocare 2007-2013	Avans încasat de la CE pentru perioada 2007-2013	Declarații de cheltuieli transmise la CE (rata de absorbție curentă)		Rambursări de la CE (rata de absorbție efectivă)		Rata sumelor încasate de CE (cu avans)
				Valoare	%	Valoare	%	%
	POS Creșterea Competitivității Economice	2.536.646.054	229.879.990	1.588.520.961	62,62	1.474.958.945	58,15	67,21
	POS MEDIU	4.412.470.138	520.775.940	2.472.830.117	56,04	2.239.777.166	50,76	62,56
	PO Regional	3.966.021.762	335.341.959	2.498.066.997	62,99	2.498.072.203	62,99	71,44
	POS Dezvoltarea Resurselor Umane	3.476.144.996	451.898.849	1.712.351.257	49,26	1.640.206.742	47,18	60,18
	POS Transport	4.288.134.778	525.615.535	2.605.913.159	60,77	2.548.421.413	59,43	71,69

30 aprilie 2016	Programe Operaționale 2007-2013	Alocare 2007-2013	Avans încasat de la CE pentru perioada 2007-2013	Declarații de cheltuieli transmise la CE (rata de absorbție curentă)		Rambursări de la CE (rata de absorbție efectivă)		Rata sumelor încasate de CE (cu avans)
				Valoare	%	Valoare	%	%
	POS Creșterea Competitivității Economice	2.536.646.054	229.879.990	1.921.495.382	75,75	1.921.495.382	75,75	84,81
	POS MEDIU	4.412.470.138	520.775.940	3.138.270.256	71,12	2.945.575.050	66,76	78,56
	PO Regional	3.966.021.762	335.341.959	2.567.809.921	64,75	2.567.815.128	64,75	73,20
	POS Dezvoltarea Resurselor Umane	3.476.144.996	451.898.849	1.894.810.402	54,51	1.726.868.138	49,68	62,68
	POS Transport	4.288.134.778	525.615.535	2.734.463.622	63,77	2.686.323.663	62,65	74,90

31 iulie 2016	Programe Operaționale 2007-2013	Alocare 2007-2013	Avans încasat de la CE pentru perioada 2007-2013	Declarații de cheltuieli transmise la CE (rata de absorbție curentă)		Rambursări de la CE (rata de absorbție efectivă)		Rata sumelor încasate de CE (cu avans)
				Valoare	%	Valoare	%	%
	POS Creșterea Competitivității Economice	2.536.646.054	229.879.990	2.283.562.481	90,02	1.962.614.800	77,37	86,43
	POS MEDIU	4.412.470.138	520.775.940	3.417.382.439	77,45	3.302.536.830	74,85	86,65
	PO Regional	3.966.021.762	335.341.959	3.327.818.732	83,91	3.091.031.528	77,94	86,39
	POS Dezvoltarea Resurselor Umane	3.476.144.996	451.898.849	2.264.197.862	65,14	2.231.696.605	64,20	77,20
	POS Transport	4.288.134.778	525.615.535	2.950.099.444	68,80	2.770.996.174	64,62	76,88

Situația Programului Operațional Dezvoltarea Resurselor Umane

Situația la preluarea mandatului: plăți blocate

Comisia Europeană (Direcția Generală Ocuparea Forței de Muncă, Afaceri Sociale și Incluziune) a notificat Ministerul Fondurilor Europene cu privire la întreruperea termenului de plată pentru cererea intermediară transmisă în 31 decembrie 2015, care conține cheltuieli efectuate de către beneficiari după luna august 2012, în valoare de 167,9 milioane euro.

Motivele întreruperii au vizat **deficiențe constatate în cursul misiunii de audit a DG Ocupare (octombrie – noiembrie 2015)**, în funcționarea sistemului de management și control al POS DRU, respectiv procedurile de selecție a proiectelor și de verificare a acestora. Aceste proceduri erau efectuate de Organismele Intermediare aflate în subordinea Ministerului Muncii, respectiv Ministerului Educației.

POS DRU era Programul cu o situație critică la preluarea mandatului, atât din cauza blocării rambursărilor, cât și din cauza crizei de *cash-flow* care ducea la întâzieri în plățile către beneficiari. Am inițiat o hotărâre de guvern pentru un împrumut oferit de Ministerul de Finanțe către AM POS DRU pentru a asigura *cash-flow*-ul temporar până la deblocarea rambursărilor, HG care a fost aprobat. În același timp, am operat împrumuturi de la alte AM-uri către POS DRU pentru a rezolva această criză.

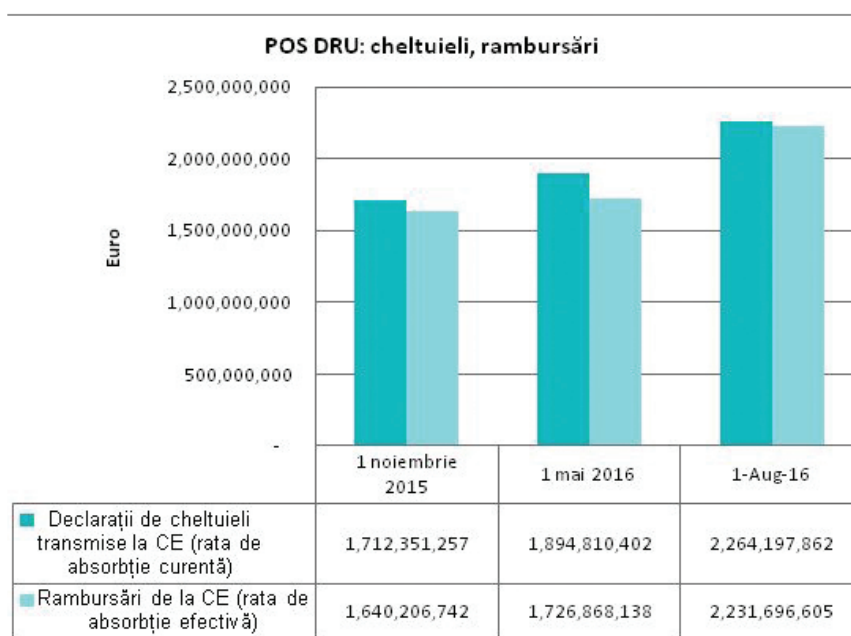
Am negociat personal cu Comisia Europeană închiderea „porțișelor” de fraudare înregistrate în POS DRU pentru Programul Operațional Capital Uman (POCU – 2014 - 2020), garantând pentru credibilitatea eforturilor făcute de România pentru îndreptarea situației. Pentru a asigura responsabilitate în sistem și a evita dubla comandă care a încurajat schemele de fraudare, am inițiat o OUG pentru transferul OI-urilor de la Ministerul Muncii la MFE. OUG-ul a fost aprobat de Guvern, iar OI-urile regionale POS DRU sunt în curs de integrare în MFE (au fost cuprinse în schema de reorganizare a Ministerului, aprobată de Guvern prin HG 43 din august 2016).

În prezent: plăți deblocate

Prin eforturile comune ale Ministerului Fondurilor Europene și ale Autorității de Audit, am redus rata de eroare la nivel acceptabil, permițând decizia de deblocare a POS DRU.

Comisia Europeană (CE) a deblocat rambursările în mai – **au intrat imediat în țară cele 167,9 milioane de euro blocate.**

Imediat după această decizie, Autoritatea de Management POS DRU din cadrul Ministerului Fondurilor Europene a trimis pentru decontare o altă tranșă de **372 milioane euro**. Astfel, estimăm o sumă totală de **539,4 milioane euro care se vor întoarce la bugetul de stat până la sfârșitul acestui an** din acest Program. Ceea ce înseamnă o creștere cu aproximativ 10% a gradului de absorbție per total POS DRU.

Nod gordian 2. Desemnarea autorităților de management 2014 - 2020

- Fiecare stat membru UE are obligația de a desemna (acredita), pentru fiecare Program Operațional din perioada 2014-2020, sistemul de management (autorități, proceduri, sistemul IT), conform articolului 123, alin (1) și (2) din Regulamentul nr. 1303/2014.
- Autoritatea de Management (AM) este responsabilă pentru administrarea și implementarea programelor operaționale, conform principiului unui management financiar riguros și transparent.
- Desemnarea se realizează pe baza emiterii acceptului de către Autoritatea de Audit (Curtea de Conturi) și de către Comisia Europeană.
- Pentru elaborarea unui pachet complet și conform de acreditare, un factor esențial îl reprezintă **definitivarea sistemului informatic** în care vor fi reflectate toate fazele procesului: depunerea, aprobarea și implementarea operațiunilor ce vor fi finanțate în actuala perioadă de programare, inclusiv comunicarea cu beneficiarii proiectelor.

Ce am preluat

Am găsit procesul de desemnare întârziat. Nu fuseseră luate decizii esențiale legate de sistemul informatic, de relațiile dintre AM-uri și Organismele Intermediare, de procedurile de scriere a ghidurilor.

Fără desemnare, nu se pot trimite cereri de plată către Comisia Europeană – în afara avansului de 1,6 miliarde de euro, din care am început proiectele 2014 – 2020.

Procedura accelerată privind desemnarea

- Pentru a putea trimite cereri de plăți în cazul unor Programe Operaționale (fără a aștepta desemnarea întregului sistem), **am propus și am negociat cu Comisia Europeană un calendar accelerat privind desemnarea AM-urilor pentru Programele Operaționale Asistență Tehnică, Ajutorarea Persoanelor Defavorizate și Capacitate Administrativă**, având în vedere performanța demonstrată în perioada de programare anterioară, lipsa organismelor intermediare în cazul lor, un grad mai redus de complexitate a Programului și posibilitatea folosirii unor module simplificate ale sistemului IT (care sunt dezvoltate în paralel cu procedura de desemnare specială).
- Am finalizat, prin Ordin de ministru, desemnarea Autorității de Management pentru programul transfrontalier de cooperare România – Serbia.
- Am elaborat cerințele de sistem pentru MySMIS plecând de la nevoile procesului de desemnare. Echipele de desemnare și cele tehnice, de dezvoltare a sistemului informatic, erau separate și nu comunicau unele cu altele. Comunicarea celor două echipe cu Autoritățile de Management era, de asemenea, deficitară. Această fragmentare a dus la întârzieri și lipsa de asumare a responsabilității. **Am impus un mod de lucru clar, în care sistemul IT urmează nevoile procesului de acreditare, fiind completat în pași necesari pentru desemnare** (un sistem IT minim viabil pentru acreditare în toamna lui 2016, corespunzător versiunii MySMIS 01; versiunile dezvoltate ulterior vor primi noi caracteristici și module). Am făcut astfel posibilă finalizarea pachetului de desemnare în acest an (și cu o versiune intermediară a sistemului IT – opțiune acceptată în negocierile cu Comisia Europeană).

Cadrul instituțional

- Am preluat la Ministerul Fondurilor Europene organismele intermediare regionale POS DRU, subordonate anterior Ministerului Muncii. (Ordonanța de Urgență nr. 23/2016)
- Celelalte Organisme Intermediare (în domeniile energie, educație, transporturi, comunicații) sunt în proces de evaluare și vom decide în următoarele două luni, la nivel de Guvern, configurația acestora.
- **Am început și vom continua reorganizarea sistemului instituțional pentru a elimina redundanțele și aruncarea responsabilității dintr-o parte în alta (o practică instituționalizată în actualul sistem fragmentat de gestionare a fondurilor europene).**
- Am luat decizia ca achizițiile publice cu fonduri europene să fie verificate sistematic, după o metodologie unică, de către Agenția Națională pentru Achiziții Publice (ANAP), care devine astfel parte din sistemul de management. Din punctul de vedere al beneficiarilor, se vor evita verificările duble sau redundanțele și se va urma o procedură predictibilă, stabilită de ANAP. Fiecare Autoritate de Management va încheia un protocol cu ANAP, pentru instrumentalizarea acestei decizii.

Cadrul procedural

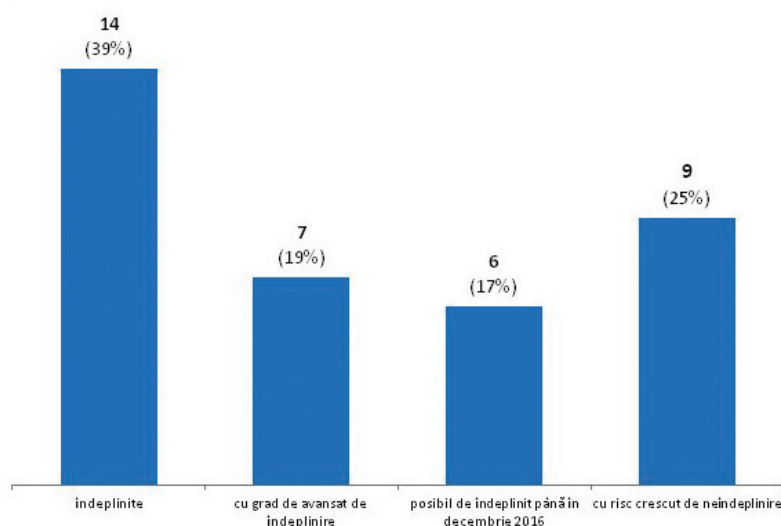
- Au fost semnate Acorduri de colaborare privind managementul financiar și controlul între Autoritatea de Certificare și Autoritățile de Management pentru Programele Operaționale Infrastructură Mare, Capital Uman, Competitivitate, Asistență Tehnică.
- MFE a elaborat protocoale de colaborare privind managementul fondurilor europene cu ANI și ANAF.

Nod gordian 3. Condiționalitățile ex-ante

- Condiționalitățile ex-ante au fost negociate de fiecare stat membru cu Comisia Europeană și reprezintă măsuri de pregătire a legislației/instituțiilor pentru o bună utilizare a fondurilor europene.
- România a negociat 36 de condiționalități, acceptate de Guvern în 2014.
- Întârzierea îndeplinirii condiționalităților poate duce la suspendarea integrală sau parțială a plăților aferente Programelor Operaționale care sunt vizate de respectivele clauze preliminare.
- 31 decembrie 2016 este termenul limită până la care România trebuie să îndeplinească toate condiționalitățile.
- Ministerul Fondurilor Europene are un rol tehnic de urmărire a măsurilor și de informare a Comisiei Europene.
- **21 de instituții sunt responsabile de condiționalități neîndeplinite.**
- Condiționalitățile restante depind de adoptarea de către Guvern sau/și Parlament a aproximativ **34 de acte normative.**

Am decis să abordăm proactiv procesul de îndeplinire și că trebuie să punem presiune pe instituții, pentru că nu putem risca blocarea fondurilor europene. De aceea, am nuanțat rolul Ministerului Fondurilor Europene din acela de administrator tehnic al procesului, în acela de promotor al îndeplinirii condiționalităților. Așadar:

- am numit un secretar de stat responsabil de desemnare și condiționalități (Dragoș Dinu), care monitorizează fiecare situație în parte și organizează întâlniri săptămânale cu instituțiile pe această temă. Chestiunile care înregistrează întâzieri sunt aduse în atenția miniștrilor, personal sau în cadrul ședințelor de Guvern;
- în cursul lunii iunie am pus pe agenda ședinței de Guvern o informare referitoare la condiționalitățile cu risc ridicat de neîndeplinire. În urma acestui demers, prim-ministrul Dacian Cioloș a trasat sarcini miniștrilor implicați;
- am instituit un mecanism de escaladare a deciziei și de asumare politică a responsabilității, sistem care a lipsit anterior.

14 condiționalități ex-ante îndeplinite

1. promovarea spiritului antreprenorial (3.1);
2. eficiență în utilizarea energiei (4.1);
3. cogenerare a energiei termice și electrice (4.2);
4. energie din surse regenerabile (4.3);
5. stocare și transport energie electrică (7.4);
6. deschiderea unei afaceri (8.2);
7. adaptarea la schimbări a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor (8.5);
8. reducerea sărăciei (9.1);
9. incluziunea romilor (9.2);
10. părăsirea timpurie a școlii (10.1);
11. învățământul superior (10.2);
12. antidiscriminare (G1);
13. egalitate de gen (G2);
14. invaliditate (G3).

7 condiționalități ex-ante cu grad avansat de îndeplinire

Pentru 5 condiționalități din cele 7 au fost îndeplinite toate acțiunile asumate, iar evaluările naționale au fost transmise oficial către CE, prin sistemul informatic de comunicare. Urmează emiterea de către CE a scrisorilor oficiale de acceptare, după consultarea inter-serviciu.

- Cele 5 condiționalități ex-ante se referă la sectoarele educație – învățarea pe tot parcursul vieții (10.3) și existența unui cadru strategic de politică națională sau regională pentru creșterea calității și eficienței sistemelor de educație și formare profesională (10.4), respectiv ocupare – politici active în domeniul pieței forței de muncă (8.1), instituțiile pieței forței de muncă (8.3) și existența unui cadru politic strategic pentru promovarea ocupării forței de muncă în rândul tinerilor (8.6).
- Pentru condiționalitatea 8.4 referitoare la îmbătrânirea activă, CE a solicitat un plan operațional de implementare a Strategiei naționale pentru persoanele vârstnice și promovarea îmbătrânirii active, plan care a fost elaborat de către Ministerul Muncii, agreat cu CE și care va fi promovat prin HG.
- Referitor la condiționalitatea G5, ajutoare de stat, evaluarea națională a fost transmisă informal Comisiei Europene.
- Se estimează că până la sfârșitul lunii august condiționalitățile 8.4 și G5 vor putea fi raportate ca îndeplinite.

6 condiționalități ex-ante care vor fi îndeplinite până în decembrie 2016, conform planurilor de acțiune asumate de către instituțiile responsabile

Planurile de acțiune pentru îndeplinirea a 6 condiționalități sunt în implementare în termenele asumate, astfel încât să fie asigurată îndeplinirea acestora până în decembrie 2016. Domeniile vizate de aceste condiționalități sunt: prevenirea și gestionarea riscurilor (5.1), sectorul apei (6.1), sănătate (9.3), cadrul strategic pentru consolidarea eficienței administrative (11), legislația de mediu privind evaluarea impactului asupra mediului (G6) și sisteme statistice și indicatori de rezultat (G7).

9 condiționalități cu risc crescut de neîndeplinire

Principalele condiționalități cu risc crescut de neîndeplinire vizează următoarele sectoare: achiziții publice, transporturi, managementul deșeurilor, cercetare și inovare și dezvoltare digitală.

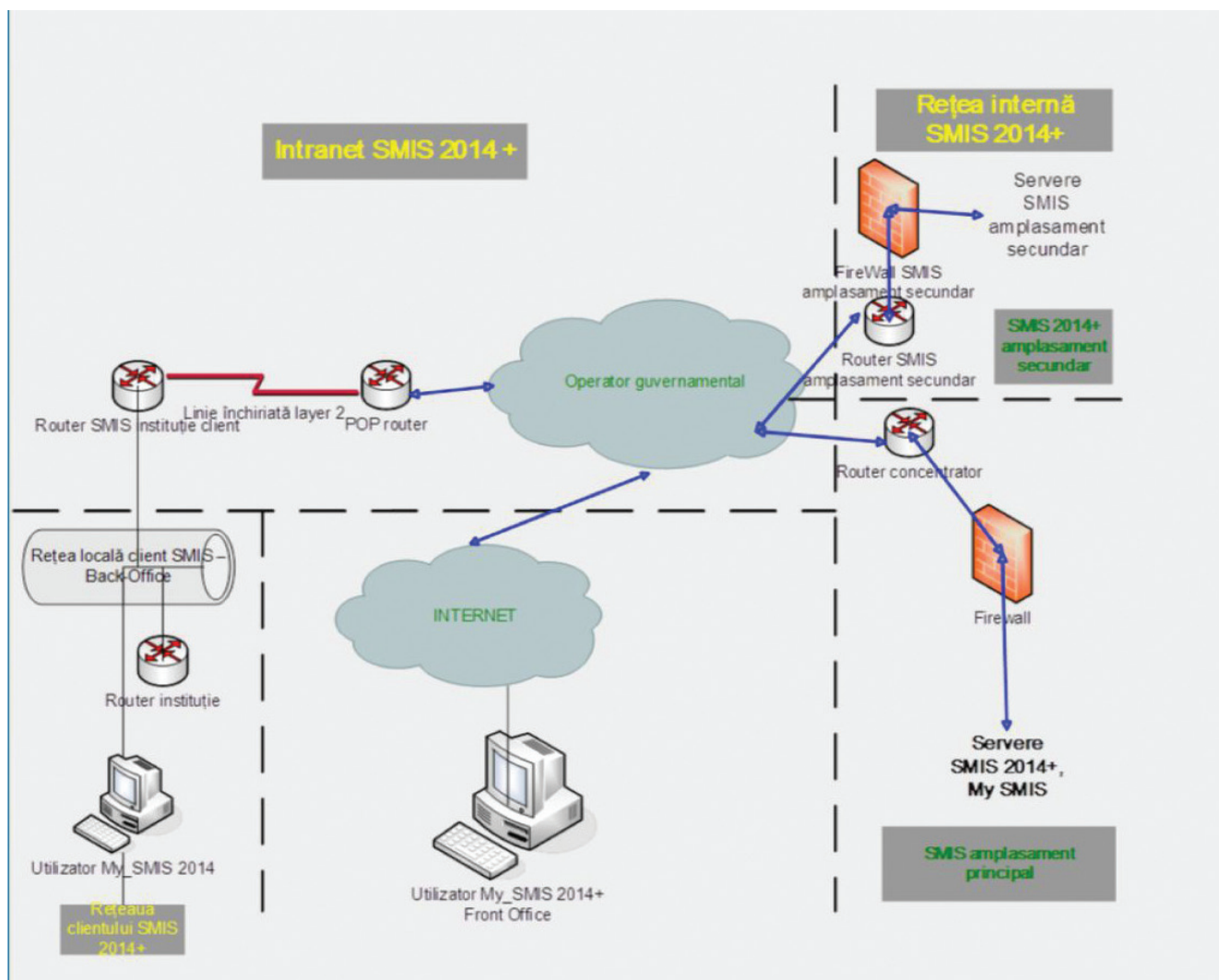
Stadiul critic în care se află în prezent procesul de îndeplinire a acestor condiționalități este cauzat de neimplicarea efectivă a instituțiilor responsabile care, în lipsa unor acțiuni concrete, au amânat repetat termenele asumate și au invocat lipsa asistenței tehnice în condițiile în care demersurile proprii pentru contractarea acestora au trenat. **De fapt, acest guvern este nevoit să rezolve în câteva luni condiționalități care trebuiau îndeplinite din 2014 încoace.**

Un exemplu elocvent este Planul Național de Gestionare a Deșeurilor – un document care trebuie să treacă în revistă soluțiile de sortare și depozitare a deșeurilor în toate localitățile țării. Deși ar fi nevoie, în mod normal, de minim doi ani de muncă, abia în aprilie 2016 a fost semnat contractul de consultanță pentru scrierea Planului. Iar termenul de realizare expiră la 31 decembrie 2016. În lipsa documentului acceptat de către Comisia Europeană, riscăm blocarea fondurilor europene pentru mediu în valoare de sute de milioane de euro. De ce a întârziat începerea realizării PNGD cu până la câteva luni înainte de termenul final? O întrebare interesantă la care sperăm că vom putea furniza răspunsuri opiniei publice. Deocamdată, MFE și Ministerul Mediului organizează săptămânal întâlniri pentru a ne asigura că echipa contractată pentru realizarea PNGD primește informații în timp util de la autoritățile locale, astfel încât să salvăm situația.

Nod gordian 4. SMIS și MySMIS

SMIS este un sistem informatic unitar de înregistrare și stocare, într-o formă electronică, a datelor referitoare la fiecare proiect, necesare pentru monitorizarea, evaluarea, gestionarea financiară, verificarea, auditul și controlul acestora și pentru utilizarea de către:

- Organismele Intermediare,
- Autoritățile de Management,
- Autoritatea de Certificare și Plată,
- Autoritatea de Audit,
- alte instituții/structuri abilitate.

MySMIS – sistem de schimb electronic de date între beneficiari și o autoritate de management, organisme intermediare, o autoritate de certificare, o autoritate de audit, care permite beneficiarilor să prezinte într-o singură transmitere toate informațiile necesare sistemelor de gestiune și control ale programelor operaționale.

Conform calendarului aprobat prin Acordul de Parteneriat, dezvoltarea sistemului informatic ar fi trebuit să se realizeze în termenele agreate cu Comisia Europeană, cel târziu la 31 decembrie 2014:

- **Etapa** „Elaborarea conceptului sistemului și contractarea de servicii de dezvoltare SMIS 2014+/MySMIS 2014+” (ianuarie - decembrie 2014)
- **Etapa** „Dezvoltarea sistemului de management electronic” (ianuarie - decembrie 2014)
- **Etapa** „Faza de testare și începerea producției pentru SMIS 2014+” (august - decembrie 2014)
- **Etapa** „Formare pentru utilizatorii SMIS 2014+/MySMIS 2014+” (august - decembrie 2014)
- **Etapa** „Lansarea SMIS 2014+/MySMIS 2014+” (decembrie 2014)

Ca să fie clar: în Acordul de Parteneriat semnat de România și Uniunea Europeană (pe baza căruia se alocă toate fondurile europene din acest exercițiu bugetar) se afirmă că sistemul informatic MySMIS este gata și funcțional din 2014.

Deși anterior a semnat Acordul de Parteneriat cu aceste prevederi, în octombrie 2015, același Guvern a lansat în mod public lucrul la sistemul MySMIS, care urma să fie construit cu STS.

Sistem informatic nefuncțional (situația la preluarea mandatului)

- **Sistemul pregătit până în decembrie 2014 a fost declarat inoperabil. Am cerut Corpului de Control să investigheze cauzele acestei situații.**
- În aceste condiții, în 2015, s-a decis (re)crearea de la zero a sistemului MySMIS.
- Când am preluat mandatul am cerut o evaluare a stadiului de dezvoltare a modulelor sistemului MySMIS. Această evaluare arăta următoarea situație:

Funcționalitate (modul informatic)	Termen asumat prin Memorandum al Guvernului	Stadiu la 19 mai 2016	Observații
Depunere proiect	19.02.2016	80%	Implementarea nu a fost testată de toate Autoritățile de Management, este posibil să apară probleme neprevăzute. Migrarea cererilor de finanțare de la MySMIS la SMIS este încă nefuncțională la data de 18.05.2016.
Evaluare și selecție a proiectelor (clarificări și statusuri)	N/A	15%	Funcționalitate neinclusă în Memorandum, deși vitală în procesul de prevenire a fraudelor. Stadiul actual: în curs de armonizare a procedurii de evaluare cu toate părțile implicate.
Contractare	11.03.2016	5%	A fost colectat un set de cerințe, dar nu a fost agreat de părțile implicate.
Achiziții publice	08.04.2016	15-30%	Cerințe în execuție, supervizarea acestor cerințe din partea liderului de proiect este deficitară.
Implementare proiect	27.05.2016	2%	Funcționalitate aflată în stadiul de colectare de cerințe.
Managementul neregulilor și recuperare creante	01.07.2016	2%	Funcționalitate aflată în stadiul de colectare de cerințe.
Declarații cheltuieli	29.07.2016	0%	Nu s-a demarat procesul de colectare de cerințe.
Audit și rezumat anual	29.07.2016	2%	Funcționalitate aflată în stadiul de colectare de cerințe.
Rapoarte (declarații de gestiune)	29.07.2016	0%	Nu s-a demarat procesul de colectare de cerințe.

100 de zile de MySMIS (situația în prezent)

- După cum se vede, ar fi trebuit să găsec la preluarea funcției 3 module funcționale, ceea ce nu a fost cazul. Am schimbat responsabilul de proiect din partea MFE și mi-am exprimat nemulțumirea față de depășirea calendarului în colaborarea MFE – STS.
- **Am desemnat o nouă echipă** care se ocupă de MySMIS din partea MFE, condusă de secretarul de stat Radu Mihaiu.
- Am agreat cu Comisia Europeană și cu Autoritatea de Audit un nou calendar pentru desemnare și o metodă care să permită dezvoltarea modulelor IT cu accent pe nevoile din procesul de acreditare/desemnare.
- Am creat o echipă interdepartamentală formată din specialiștii IT și responsabili desemnați de fiecare autoritate de management (AM) a programelor operaționale. Echipa are rolul de a armoniza fluxurile operaționale ale MySMIS, respectiv cerințele de implementare (ale AM) și funcționalitățile IT.
- Realizăm descrieri detaliate pentru fiecare modul: nevoi, cerințe de implementare, funcționalități.
- Am decis extinderea modului anti-fraudă RomAfis (Romanian Anti-fraud System) (dezvoltat la AM POS DRU, pentru depistarea post-factum a fraudelor) la întregul sistem informatic. RomAfis va permite emiterea de alerte în timp real (înainte de contractare) pentru cele mai frecvente tipuri de fraude cu fonduri europene (norme de muncă fictive, achiziții fraudate etc.). Am creat un grup de lucru care să elaboreze cerințele de sistem, la care participă alături de MFE și reprezentanți ai DNA, DLAF, SRI și ANI. RomAfis va fi extins la nivelul întregului sistem informatic DUPĂ finalizarea primei versiuni a sistemului MySMIS. Am luat această decizie pentru a permite dezvoltarea în paralel a sistemului de bază MySMIS (necesar pentru desemnarea autorităților de management) și a modului RomAfis (operațional în 2017).

Stadiul de dezvoltare al modulelor MySMIS

Funcționalitate	Stadiu la 5 august 2016	Observații
Depunere Proiect (Apel și Cerere de Finanțare)	100%	module funcționale
Evaluare și Selecție a Proiectelor (Clarificări și Statusuri)	80%	modul în implementare/testare internă
Contractare	50%	modul în dezvoltare
Achiziții Publice derulate la nivel de proiect	15-30%	Se definesc cerințele de implementare/se definesc funcționalitățile.
Implementare Proiect (verificare cerere de rambursare și autorizare cheltuieli, plăți către beneficiari, monitorizare tehnică și indicatori)	30%	Se definesc funcționalitățile.
Managementul neregulilor și recuperare creanțe	30%	Se colectează cerințele de implementare/se definesc funcționalitățile.
Declarații de cheltuieli (inclusiv declarația de gestiune și conturi anuale)	0%	Se colectează cerințele de implementare/se definesc funcționalitățile.
Audit (inclusiv rezumatul anual)	2%	Se colectează cerințele de implementare/se definesc funcționalitățile.
Rapoarte	0%	Se colectează cerințele de implementare/se definesc funcționalitățile.

Nod gordian 5. Apeluri de proiecte și ghiduri în consultare

În 100 de zile am dublat alocarea totală lansată și numărul de apeluri și ghiduri în consultare

Contrar zvonurilor și dezinformărilor, multe dintre ghidurile aferente programelor operaționale (PO) au fost lansate și proiectele pot începe din avansul primit de la Comisia Europeană în valoare de 1,6 miliarde euro.

Atunci când am preluat ministerul, procesul de lansare era blocat sau întârziat din diverse motive:

- Echipa POCU nu se concentra pe elaborarea ghidurilor, era în așteptarea finalizării sistemul informatic.
- Potențialii beneficiari POIM (Infrastructură Mare) nu primiseră acceptul să depună proiecte în format tipărit, pe hârtie.

Am decis câte o **strategie** pentru fiecare Program Operațional în parte:

Programul Operațional Competitivitate:

Contractarea aferentă Axei Prioritare 1 – „Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare în sprijinul competitivității economice și dezvoltării afacerilor” era blocată pentru că procedurile de delegare între AM și OI pentru această axă nu fuseseră clarificate. Astfel, OI a anunțat beneficiarii că au câștigat proiectele, dar AM nu era decisă dacă să recunoască sau nu această evaluare.

Am considerat situația inacceptabilă și am hotărât să deblocăm procesul de contractare, urmând ca OI să-și asume responsabilitatea pentru evaluările deja făcute. Noua conducere a AM a ajutat la dinamizarea întregului proces. Contractele sunt în curs de semnare cu beneficiarii.

Programul Operațional Capital Uman:

Situația cea mai dificilă am găsit-o la POCU, unde fuseseră publicate doar 3 ghiduri: „Ghidul Solicitantului - condiții generale” și se aflau în consultare două ghiduri ale solicitantului (pentru Obiectivele Specifice 4.1. și 4.2).

La elaborarea ghidurilor lucrau doar trei persoane, aproape toate resursele umane ale AM fiind concentrate pentru închiderea perioadei de programare 2007-2013. Am decis transferul imediat al unor persoane din alte departamente ale ministerului la AM POCU pentru scrierea de ghiduri și transferul temporar către AM al unor persoane

din organismele intermediare. Creșterea resurselor umane la AM va fi permanentizată prin reorganizarea adoptată prin HG 43 din 10 august 2016. Am întărit managementului AM prin aducerea în pozițiile de director și director adjunct a unor manageri și cu experiență în sistem, și deschiși către noua abordare.

Pentru ca noile ghiduri să reflecte nevoile reale ale societății, am impulsionat organizarea de consultări și grupuri de lucru sistematice între AM, experții din cabinetul ministrului și stakeholderii din domeniile educație, sănătate, social și antreprenoriat. **Am cerut Autorității de Management și consilierilor să elaboreze un nou format de Ghid POCU care să elimine informația redundantă și să descrie clar și neechivoc cerințele de bază privind eligibilitatea, activitățile și cerințele pentru beneficiari. Grație acestor proceduri, ghidurile au fost considerabil simplificate, au între 15 și 30 de pagini, față de o medie de 70 de pagini/ghid în POS DRU.**

Urmare a acestor eforturi, am publicat în cele 100 de zile 5 ghiduri POCU. Pentru finalizarea ghidurilor solicitantului, consider consultările și dezbaterile mecanisme absolut necesare pentru îmbunătățirea calității documentelor pe baza cărora se vor concepe și scrie proiectele. Sunt adeptul dialogului și de aceea am organizat dezbateri publice referitoare la trei ghiduri ale solicitantului, respectiv cele referitoare la școală („Școală pentru toți” și „Profesori motivați în școli defavorizate”) și antreprenoriat („România Start-up Plus”), cu peste 150 de potențiali beneficiari.

Sugestiile sosite în perioada consultărilor pe marginea ghidurilor referitoare la școală au constituit punctul de plecare al dezbaterii din 5 august 2016, la care am participat într-o echipă interministerială (MFE și Ministerul Educației) la cel mai înalt nivel, împreună cu domnul Mircea Dumitru, ministrul Educației, Dan Barna, secretar de stat MFE, Monica Anisie și Gabriel Ispas, secretari de stat MENCS, și echipele tehnice din cele două instituții. Mobilizarea noastră reflectă voința ca cele două ghiduri și proiectele care vor fi dezvoltate să devină instrumente cu real impact asupra scăderii abandonului școlar.

Programul Operațional Infrastructură Mare:

Am găsit ghidurile în cea mai mare parte finalizate și pentru acest lucru am felicitat echipa de conducere pe care am găsit-o la această Autoritate de Management.

Ghidurile erau însă blocate în proceduri interne care nu depindeau de AM și nu se luase vreo decizie privind lansarea înainte de finalizarea modulului informatic de primire a proiectelor. Așadar, am decis lansarea rapidă a ghidurilor, ceea ce înseamnă în prezent apeluri active pentru 6,65 miliarde euro.

Rezultate în 100 de zile

Rezultatul acestor eforturi a fost dublarea sumei totale disponibile pentru proiecte, a apelurilor active și a ghidurilor în consultare, așa cum reiese și din situația următoare:

Situația la 30 aprilie 2016

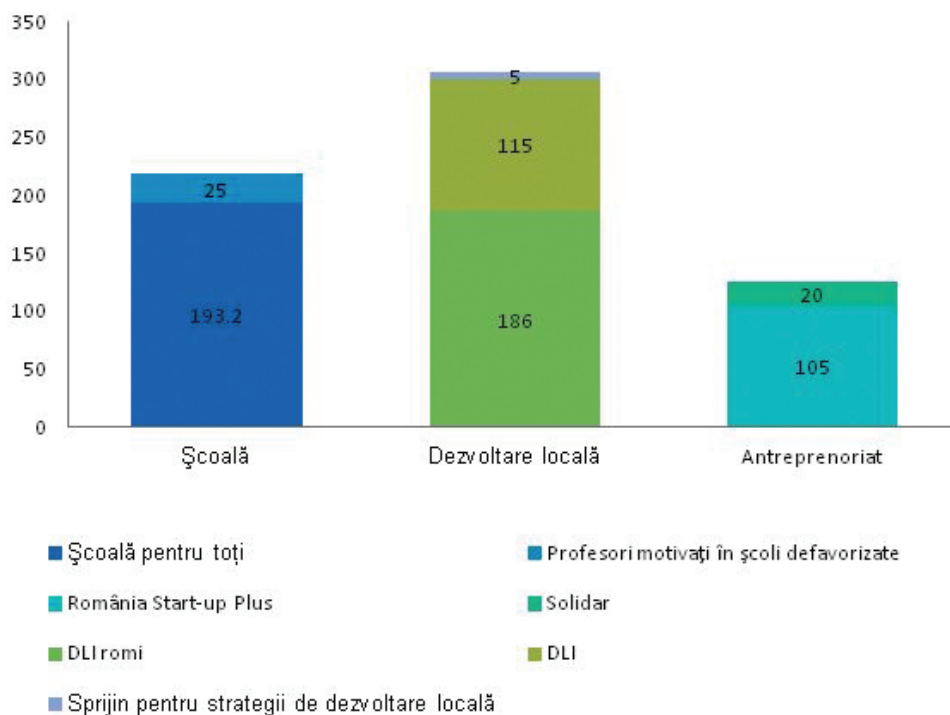
Program Operațional	Alocare totală	Alocare totală lansată (*mil. euro)	% din total	Nr. apeluri
POIM	11.881,71	3.453	29,06%	5
POR	8.131,37	1.730	21,28%	5
POCU	5.059,46	350	6,92%	2
POC	1.582,77	456	28,81%	8
POCA	658,30	55	8,35%	2
POAT	251,21	251	100,00%	1
Total	27.564,82	6.295,31	22,84%	23

Situația la 31 iulie 2016

Program Operațional	Alocare totală	Alocare totală lansată	% din total	Nr. apeluri
POIM	11.881,71	9.769	82,22%	13
POR	8.131,37	1.962	24,12%	6
POCU	5.059,46	698,2	13,80%	7 (inclusiv ghiduri în consultare)
POC	1.582,77	503	31,78%	9
POCA	658,30	134	20,36%	3
POAT	251,21	251	100,00%	1
Total	27.564,82	13.317,01	48,31%	39

Programul Operațional Capital Uman (POCU)

646 milioane euro alocate din fonduri europene pentru a sprijini măsurile incluse în **Pachetul integrat pentru combaterea sărăciei, referitoare la dezvoltarea locală, întărirea capacității școlii și stimularea antreprenoriatului.**

Imediat după numirea mea, MFE a lansat două apeluri de proiecte în valoare de aproximativ 298 milioane euro, care fuseseră anterior puse în dezbatere publică, grație eforturilor doamnei ministru Aura Răducu și ale secretarului de stat Ciprian Necula, care a rămas în echipa de conducere:

- „Dezvoltarea locală integrată în comunitățile marginalizate rome”, în valoare de **186 milioane euro**;
- „Dezvoltarea locală integrată în comunitățile marginalizate non-rome”, în valoare de **111,5 milioane euro**.

Beneficiari eligibili pentru ambele apeluri sunt: unități administrativ teritoriale/primării/consilii locale, organisme neguvernamentale non-profit.

M-am implicat în realizarea și lansarea spre consultare a 5 ghiduri ale solicitantului, în valoare de 348 milioane euro, astfel:

1) Ghidul Solicitantului pentru apelul de proiecte „Școală pentru toți”, în valoare de 193,2 milioane euro. Noutatea acestui ghid este abordarea integrată din punctul de vedere al școlii: în jurul școlii se vor dezvolta proiecte care vizează abandonul școlar din perspectiva mai multor nevoi (masă caldă, rechizite, îmbrăcăminte, transport, programe educaționale pentru copii și părinți, motivarea profesorilor), ale tuturor copiilor din școală (de la antepreșcolar până la finalizarea învățământului obligatoriu). Astfel, promotorii de proiecte vor scrie un singur proiect, nu vor mai fi nevoiți să apeleze la proiecte disparate, cum era în fostul Program Operațional. Prin acest ghid atingem mai multe dintre măsurile asumate de Guvernul Cioloș în Pachetul Antisărăcie din februarie 2016.

Beneficiarii eligibili pentru programul „Școală pentru toți” sunt școlile, organizațiile neguvernamentale, autoritățile publice, instituțiile de cult și alte entități interesate să trimită copii la școală.

2) Ghidul Solicitantului pentru apelul de proiecte „România Start-up Plus”, în valoare de 105 milioane euro.

Schema pentru start-up-uri poate fi derulată de autoritățile publice locale, camerele de comerț, furnizorii de servicii de formare profesională continuă (FPC), universități și ONG-uri, care pot aplica pentru a fi administratori de schemă.

3) Ghidul Solicitantului pentru apelul de proiecte „Solidar”, ce vizează sprijin pentru întreprinderi de economie socială, are o alocare de 20 milioane euro.

Solicitanți eligibili sunt: societățile cooperative și cooperativele de credit; asociațiile și fundațiile; casele de ajutor reciproc ale salariaților și ale pensionarilor; societățile agricole; orice altă categorie de persoană juridică atestată ca întreprindere socială.

4) Ghidul Solicitantului pentru apelul de proiecte „Profesori motivați în școli defavorizate”, în valoare de 25 milioane euro.

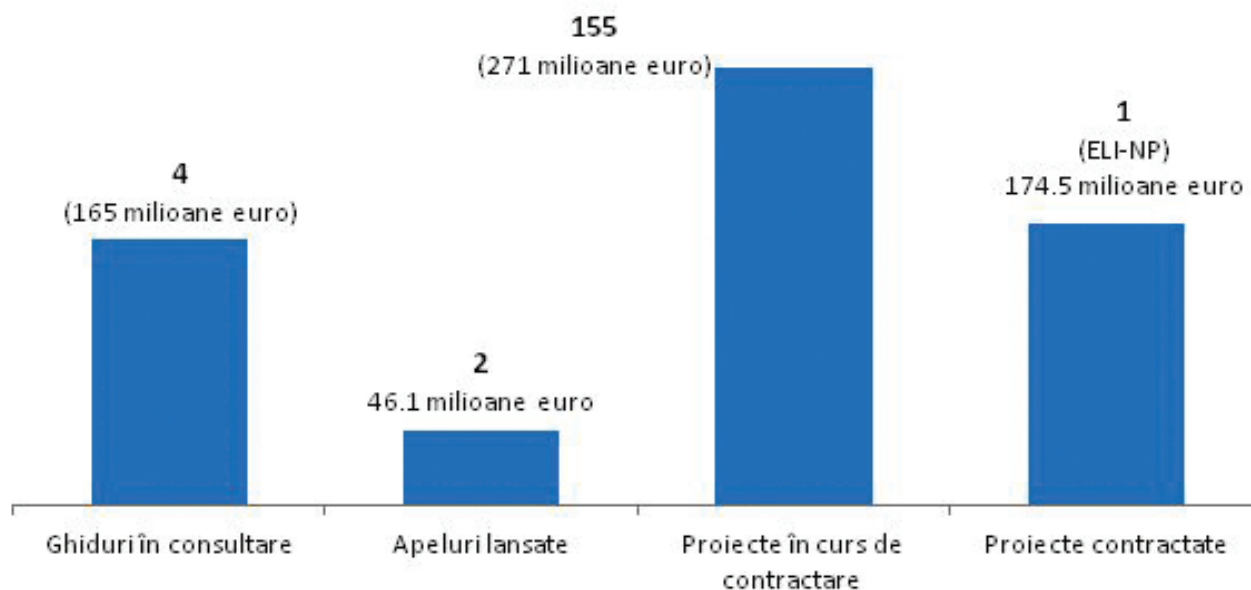
Apelul se adresează școlilor din medii defavorizate, organizațiilor neguvernamentale, organizațiilor publice cu atribuții în domeniul educației, autorităților publice locale, furnizorilor de servicii de consiliere școlară, în parteneriat cu aceste școli.

5) Ghidul Solicitantului aferent liniei de finanțare „Sprijin pregătitor pentru elaborarea Strategiilor de Dezvoltare Locală” – orașe/municipii cu populație de peste 20.000 locuitori, în valoare de aprox. 5 milioane euro.

Beneficiarii fondurilor din acest apel de proiecte pot fi autoritățile publice locale în parteneriat cu actori sociali relevanți sau Grupurile de Acțiune Locală (GAL) existente la momentul lansării apelului.

Programul Operațional Competitivitate (POC)

656,1 milioane euro puși în mișcare pentru competitivitatea economică.

Axa Prioritară 1 - **Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare în sprijinul competitivității economice și dezvoltării afacerilor**

- **am deblocat procesul de contractare pentru 155 de proiecte a căror valoare totală finanțare nerambursabilă aprobată este de 1.208.328.046 lei.**
- **am deblocat contractul de finanțare pentru faza a II-a a proiectului „Extreme Light Infrastructure - Nuclear Physics” (ELI-NP), implementat de Institutul Național de Fizică și Inginerie Nucleară „Horia Hulubei”.** Proiectul major de cercetare ELI-NP cu o valoare totală de 310.946.690 euro, din care faza a doua este de 174,5 milioane euro.

Axa Prioritară 2 - **Tehnologia Informației și Comunicației (TIC) pentru o economie digitală competitivă** au fost lansate două apeluri de proiecte, pentru un buget de 46,1 milioane euro, astfel:

- **1 apel de proiecte** pentru Acțiunea 2.3.1. Consolidarea și asigurarea interoperabilității sistemelor informatice dedicate serviciilor de e-guvernare tip 2.0 centrate pe evenimente din viața cetățenilor și întreprinderilor, dezvoltarea cloud computing guvernamental și a comunicării media sociale, a Open Data și Big Data - **Secțiunea BIG DATA**, în valoare de **40 milioane euro**.
- **1 apel de proiecte** pentru Acțiunea 2.3.1. Consolidarea și asigurarea interoperabilității sistemelor informatice dedicate serviciilor de e-guvernare tip 2.0 centrate pe evenimente din viața cetățenilor și întreprinderilor, dezvoltarea cloud computing guvernamental și a comunicării media sociale, a Open Data și Big Data - **Proiecte fazate**, în valoare de **6,1 milioane euro**.
- Totodată, **am publicat spre consultare 4 ghiduri ale solicitantului** în valoare de **165 milioane euro**, având ca beneficiari eligibili autorități publice centrale din domeniul e-educație, după cum urmează:
 - Ghidul Solicitantului pentru apelul de proiecte aferent Acțiunii 2.3.3. *Îmbunătățirea conținutului digital și a infrastructurii TIC sistemice în domeniul E-educație*, în valoare de aprox.: **100 milioane euro**.
 - Ghidul Solicitantului pentru apelul de proiecte aferent Acțiunii 2.3.3. *Îmbunătățirea conținutului digital și a infrastructurii TIC sistemice în domeniul E-sănătate*, în valoare de aprox.: **30 milioane euro**.
 - Ghidul Solicitantului pentru apelul de proiecte aferent Acțiunii 2.3.3. *Îmbunătățirea conținutului digital și a infrastructurii TIC sistemice în domeniul E-cultură*, în valoare de aprox.: **10 milioane euro**.
 - Ghidul Solicitantului pentru apelul de proiecte aferent Acțiunii 2.3.3. *Îmbunătățirea conținutului digital și a infrastructurii TIC sistemice în domeniul E-incluziune*, în valoare de aprox.: **25 milioane euro**.

Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM)

Apeluri de proiecte

În perioada mai-august 2016 **am lansat 7 apeluri de proiecte**, în valoare de **6,65 miliarde euro**, privind:

Dezvoltarea infrastructurii rutiere – **3,48 miliarde euro**. Solicitant eligibil: Compania Națională de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România S.A.

Dezvoltarea infrastructurii feroviare – 1,97 miliarde euro. Solicitanți eligibili:

- Administratorul infrastructurii de transport feroviar de interes național desemnat conform legii;
- Ministerul Transporturilor și alte categorii relevante de beneficiari;
- Autoritatea responsabilă cu realizarea reformei feroviare (Ministerul Transporturilor – Autoritatea de Reformă Feroviară).

Dezvoltarea infrastructurii de metrou – 726 milioane euro. Solicitant eligibil: Societatea Comercială de Transport cu Metroul București – METROREX S.A.

Creșterea capacității de transport a energiei electrice și gazelor – 80 milioane euro. Solicitanți eligibili:

- Compania Națională de Transport al Energiei Electrice TRANSELECTRICA S.A.
- Societatea Națională de Transport Gaze Naturale TRANSGAZ S.A.

Dezvoltarea infrastructurii de termoficare (în orașele selectate și în municipiul București) – 293,4 milioane euro

Creșterea gradului de siguranță și îmbunătățirea condițiilor de mediu pe toate modurile de transport – 85,2 milioane euro

Reducerea timpului de staționare la punctele de comunicare transnațională – 21,3 milioane euro

Solicitanți eligibili:

- Agenția Națională de Administrare Fiscală;
- Ministerul Transporturilor / Operatorul de infrastructură la punctul de trecere a frontierei;
- Poliția rutieră – Direcția Rutieră din cadrul Inspectoratului General al Poliției Române / Poliția Transporturi – Direcția de Poliție Transporturi / Poliția de Frontieră Română, după caz.

Creșterea producției de energie din resurse regenerabile mai puțin exploatate (biomasă, biogaz, geotermal) - 83,8 milioane euro

Reducerea consumului de energie la nivelul consumatorilor industriali – 11,7 milioane euro

Proiecte fazate

S-a aprobat fazarea a 82 de proiecte ce vor fi aprobate spre finanțare din **POIM**, cu o valoare totală eligibilă de 3,6 miliarde euro:

- 57 proiecte majore și 25 non-majore, dintre care 52 proiecte de mediu și 30 proiecte transport.

Proiecte majore de trimis spre aprobare Comisiei Europene în 2016

- 4 proiecte de infrastructură de apă și apă uzată în valoare de circa 300 milioane euro (Alba, Hunedoara – Valea Jiului, Vrancea, RAJA – Constanța, Satu-Mare, Ilfov, Galați, Suceava, Turda – Câmpia Turzii, Cluj – Sălaj).
- 1 proiect eroziune costieră – etapa II (220 milioane euro).

Alte proiecte noi aflate în fază avansată de pregătire:

- Două proiecte de întărire a capacității de intervenție în situație de dezastre (60 milioane euro).
- Linia Electrică Aeriană Gutinaș – Smârdan (transport energie regenerabilă – 60 milioane euro).
- Dezvoltarea capacității de transport a Sistemului Național de Transport, pentru a asigura fluxul de gaz dintre România și Moldova (transport gaze – 110 milioane euro).

Proiecte non-majore aprobate pentru fazare

- Proiectul „Dezvoltarea infrastructurii publice de cercetare, dezvoltare și crearea de noi infrastructuri”, beneficiar Academia de Științe Medicale;
- Proiectul „Institutul de Cercetări Avansate de Mediu-ICAM”, beneficiar Universitatea de Vest din Timișoara;
- Proiectul „Sistem informatic colaborativ pentru mediu performant de desfășurare a achizițiilor”, beneficiar Agenția pentru Agenda Digitală a României;
- Proiectul „Modernizarea Modalităților de culegere, evaluare, analizare și raportarea datelor din Registrul Agricol prin utilizarea tehnologiei informațiilor”, beneficiar Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară.

Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Defavorizate (POAD)

POAD beneficiază de un fond de aproximativ **519 milioane euro** pentru o perioadă de 7 ani între 2014 și 2020. Contribuția bugetului Uniunii Europene este de 85%, iar cofinanțarea de la bugetul național este de 15%. Fondurile sunt destinate:

- pensionarilor cu venituri de până la 450 lei/lună inclusiv;
- invalizilor, veteranilor și văduvelor de război cu venituri de până la 450 lei/lună inclusiv;
- persoanelor cu handicap grav și accentuat care nu beneficiază de îngrijire în servicii sociale în regim rezidențial;
- persoanelor fără venituri sau ale căror venituri nete lunare realizate sunt de până la 450 lei/lună/persoană.

Situația din teren arată că lista actuală de recipienți este largă, iar ajutorul este slab targetat. De fapt, în loc ca România să sprijine într-un mod semnificativ persoanele cele mai defavorizate sau care se află în situații într-adevăr grave, de criză, cheltuiește în medie 60 de milioane de euro pe an pentru un ajutor care face o diferență prea mică în viețile celor cu adevărat săraci și este oferit ca un cadou unor pături largi ale populației.

De aceea am decis să îmbunătățim Programul, am negociat cu reprezentanții Comisiei Europene schimbările preconizate și am pregătit pachetul de modificare, care va fi trimis în luna septembrie la Bruxelles. Această modificare a fost asumată de Guvern în Pachetul Antisărăcie.

Ce modificări planificăm pentru maximizarea impactului programului:

1. **Diversificăm** tipul de ajutor alimentar; asigurăm astfel un meniu mai hrănitor, mese calde și ajungem și la persoane care nu pot găti sau stoca alimentele (bătrâni, oameni ai străzii, oameni

foarte săraci care nu au frigider).

2. **Creștem frecvența** ajutorului: folosim rețeaua de cantine sociale existente pentru a oferi mese calde. Alimentele nu vor mai fi accesibile o dată pe an, ci cel puțin o dată pe lună. Vrem să încurajăm organizații care distribuie deja mese calde din fonduri private sau naționale, fie că sunt biserici, ONG-uri, instituții locale. **Banii europeni urmează nevoia socială și instrumentele deja testate în practică.**

3. **Lărgim gama** de produse:

- vor putea fi distribuite și produse de igienă de bază și, în funcție de nevoile identificate local, îmbrăcăminte și încălțăminte pentru copii, saci de dormit pentru oamenii străzii etc.
- adăugăm rechizite și pentru copiii preșcolari săraci, eligibili în programul „Fiecare Copil în Grădiniță” (în prezent se alocă rechizite numai pentru copiii de vârstă școlară). În paralel, lărgim pachetul de rechizite pe care îl primesc elevii.

4. Țintim mai atent **beneficiarii**, în așa fel încât persoanele care vor fi identificate ca fiind cele mai defavorizate (în sărăcie extremă sau în situații grave de vulnerabilitate sau de criză) să poată beneficia de sprijin în mod regulat. **Acest lucru presupune și că vor fi mai puțini beneficiari (vor fi câteva sute de mii față de 4 milioane în prezent), dar ei vor fi ajutați mai consistent și vom adăuga unele categorii de persoane vulnerabile care nu erau sprijinite până acum (respectiv persoanele fără adăpost și copiii preșcolari din familii sărace).** Evităm astfel risipa banilor europeni și creștem eficacitatea programului. Decât să dăm puțin la foarte mulți, fără efecte pe termen lung, ajutăm consistent pe cei mai săraci dintre români. **Atenție: acest Program nu înlocuiește asistența socială din fonduri naționale și este croit la nivel European doar pentru cei aflați în sărăcie extremă. Faptul că guvernele de până acum au folosit populist și electoral aceste ajutoare este o greșală pe care o îndreptăm.**

5. Flexibilizăm modul de **distribuție**: vom lucra nu doar cu primăriile (ca până acum), ci și cu instituțiile de cult și cu organizații neguvernamentale mari, cu acoperire națională și județeană (Crucea Roșie, Caritas, Filantropia, Crucea Alb-Galbenă etc.), și cu organizațiile mici, locale, care pot ajunge cel mai ușor la oamenii săraci și le cunosc cel mai bine nevoile. Această modificare oferă premisele lărgirii gamei de servicii acordate și corelarea mai atentă cu schemele și politicile naționale în domeniul incluziunii sociale și educației și cu alte Programe Operaționale.

6. Întărim **capacitatea Autorității de Management** de a gestiona acest program: schimbăm focusul de la o simplă administrare de bani la implementarea unei măsuri sociale importante, care sprijină măsurile finanțate prin POCU și de la bugetul de stat.

Mecanismului Financiar al Spațiului Economic European și Mecanismul Financiar Norvegian

Despre Mecanismele Financiare

Cele două programe – cunoscute și ca „Fondurile SEE” și „Fondurile Norvegiene” – au ca obiective generale susținerea coeziunii economice și sociale în Europa, prin creștere economică și dezvoltare durabilă, și își propun să contribuie atât la reducerea disparităților economice și sociale în Spațiul Economic European, cât și la întărirea relațiilor bilaterale.

Rolul Ministerului Fondurilor Europene

Instituția pe care o conduc este desemnată operator de program pentru următoarele domenii de finanțare din MFSEE 2009-2014: „Monitorizarea mediului și planificare și control integrat”, „Eficiență energetică” și „Întărirea capacității și cooperarea instituțională între instituțiile publice, autoritățile locale și regionale românești și norvegiene”.

Guvernul României a aprobat la sfârșitul lunii iunie preluarea de către MFE și a Programului RO 05 – Eficiență energetică, în calitate de operator de program, în locul Ministerului Economiei. Transferul de atribuții între cele două ministere a fost aprobat de Guvern prin Ordonanță de Urgență.

Perioada de programare 2015-2020

Statele Spațiului Economic European și Uniunea Europeană au semnat la 3 mai 2016 acordurile pentru reînnoirea Mecanismului Financiar al Spațiului Economic European și a Mecanismului Financiar Norvegian pentru perioada de programare 2014-2021.

România va beneficia de o alocare financiară sporită, de aproximativ **502 milioane euro**, comparativ cu cea acordată pe perioada 2009-2014, în valoare de aproximativ **306 milioane euro**, în contextul în care valoarea totală a granturilor acordate de Islanda, Liechtenstein și Regatul Norvegiei a fost majorată la aproape 3 miliarde euro pentru o perioadă de 7 ani.

Cum m-am implicat în pregătirea actualei perioade de programare

Am deschis negocierile cu partea norvegiană pentru perioada de programare 2015-2020 și m-am implicat personal, fiind convins că Mecanismul Norvegian reprezintă un exemplu de bună practică pentru țintirea nevoilor reale și pentru flexibilitatea dovedită. Am decis cu colegii norvegieni să semnăm Acordul de Parteneriat cel târziu în luna octombrie a acestui an. Negocierile sunt în curs, au fost mai multe runde de discuții, cu următoarele rezultate preliminare:

- **vom spori alocarea financiară pentru justiție și afaceri interne cu mai mult decât dublul perioadei de programare precedente;**
- **vom mări semnificativ sumele prevăzute pentru programele de combatere a sărăciei.** Unele dintre măsurile din Pachetul Antisărăcie vor fi incluse ca proiecte predefinite în fondurile norvegiene (de exemplu: instalarea de panouri solare în satele izolate fără acces la electricitate – proiecte la care am lucrat împreună cu colegii de la Ministerul Energiei, cu implicarea cabinetului ministrului Victor Grigorescu, căruia îi mulțumesc). Aceste proiecte predefinite nu vor afecta alocările financiare globale pentru zona socială sau sănătate, negociate separat.
- am discutat cu partea norvegiană menținerea sau chiar creșterea alocărilor pentru cultură și acces la servicii de sănătate, domenii prioritare pentru Guvernul României.

Nu în ultimul rând, am încurajat departamentul din MFE care gestionează Fondurile Norvegiene să împărtășească bunele practici care pot fi preluate din zona lor în gestionarea fondurilor structurale.

Mecanismul pentru Interconectarea Europei (Connecting Europe Facility – CEF)

- La 16 februarie 2016 a fost lansat al doilea apel de proiecte în cadrul Mecanismului pentru Interconectarea Europei.
- România are un disponibil de 512 milioane euro din Fondul de Coeziune.

- România și-a dat acordul pentru finanțarea unui număr de 18 proiecte pentru a fi transmise spre INEA în vederea evaluării. Dintre acestea, 15 proiecte au fost depuse în cadrul Fondului de Coeziune.
- Domeniile vizate sunt: reabilitarea infrastructurii de cale ferată, îmbunătățirea condițiilor de navigație pe Dunăre și în porturile maritime, sisteme de transport sigure, noi tehnologii și inovații.

La 8 iulie 2016 au fost publicate rezultatele celui de-al doilea apel de proiecte.

- Comisia Europeană a selectat pentru finanțare 11 proiecte românești de infrastructură de transport, care vor dispune de o finanțare cumulată de 519,3 milioane euro.
- Comitetul de coordonare CEF Transport a aprobat lista proiectelor selectate de Comisia Europeană.
- **România a propus proiecte ce acoperă întreaga sumă alocată din Fondul de Coeziune în cadrul CEF Transport, clasându-se astfel printre cele șase țări europene care au reușit această performanță.**

Tema absorbției – între mit și realitate

Absorbția fondurilor europene din actuala etapă de programare este, în prezent, mai degrabă o temă de manipulare politică decât o preocupare necesară. Lansarea ghidurilor și cererile de proiecte sunt cele care contează în această fază. Iar Guvernul Cioloș a lansat ghiduri pentru 13 miliarde de euro – pentru autostrăzi, termoficare, reducerea abandonului școlar, combaterea sărăciei, antreprenoriat, siguranță rutieră, economie, social etc. Suma reprezintă 47% din toate fondurile structurale 2014-2020 – chiar mai mult, dacă includem și dezvoltarea rurală.

Până a ajunge să vorbim de rambursare pentru 2014-2020, trebuie să avem finalizată acreditarea (de desemnarea) sistemului de management pentru fiecare Program Operațional din perioada 2014-2020, ceea ce înseamnă:

- desemnarea Autorităților de Management (AM). Fără desemnare, nu se pot trimite cereri de plată către Comisia Europeană;
- definitivarea sistemului informatic (SMIS, MySMIS).

Guvernul de atunci nu a început acreditarea din 2014 cum ar fi trebuit să o facă. Singura AM desemnată este cea de Dezvoltare Rurală (AM PNDR). Acolo au și început rambursările.

Astfel, în luna mai, după doi ani și jumătate de la startul perioadei de programare actuală, au venit primele rambursări, în valoare de 57 milioane de euro. **Pe 8 august, Comisia Europeană a mai acceptat pentru rambursare încă 231 milioane de euro aferente PNDR.** Așadar, rata de absorbție (rambursare) a fondurilor europene în România a ajuns la aproape 1 %. Fantomaticul 0% este un mit, după ce rambursările au început în mai 2016.

Guvernul Ponta a fost 2 ani (2014, 2015) în funcție având 0% absorbție și faptul nu a părut să deranjeze pe nimeni. Realist vorbind, nici nu ar trebui să fie motiv de isterie publică. Media UE este de 1,5% în acest moment.

Ratele oficiale de absorbție, la 31 mai, erau, printre altele: Bulgaria (0,07%), Cipru (0,23%), Spania (1,87%), Ungaria (0%), Italia (0,39%), Polonia (0,87%), România (0,18%).

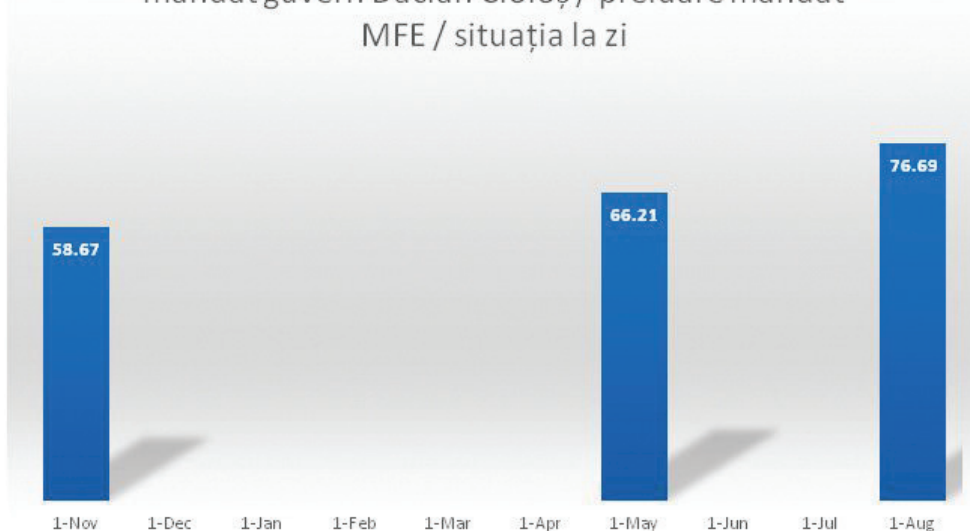
Procesul de desemnare (acreditare) va fi finalizat în acest an și pentru asta muncim susținut. În acest fel, în 2017, odată cu acreditarea tuturor AM-urilor, urmează ca România să primească imediat de la Comisia Europeană 3,6 miliarde de euro (mai exact, previzionăm: 3.671.203.258 euro).

Rata absorbției va fi relevantă într-o altă fază a exercițiului bugetar european 2014-2020. Rezultatele liniilor de finanțare lansate în 2016 se vor reflecta abia peste câțiva ani în procentul de absorbție. Acesta este mersul lucrurilor, acesta este ritmul în relația cu Comisia Europeană.

Politicienii amestecă lucrurile când vorbesc despre „absorbție”, cu intenția clară de a manipula – inundă spațiul public cu cifre false.

În ceea ce privește fondurile aferente programării financiare anterioare, Guvernul Cioloș a reușit să crească rata de absorbție curentă de la 58,67% (totalul între 2007 și 2015) la 76,69%. În 2016 au intrat în țară 2,9 miliarde de euro.

Absorbția 2007 - 2014 - comparație preluare
mandat guvern Dacian Cioloș / preluare mandat
MFE / situația la zi

„Absorbția pentru perioada 2014-2020, din câte știu, este ceva sub media europeană, care e la nivelul de 1,5%. Da, 1,5% media la nivel european, în vreme ce noi suntem pe la 1% și sunt încă multe state membre care nu au nici măcar atât. De ce nu e mai mult nici la nivel european? E foarte simplu.

În primul rând, și lucrurile sunt cunoscute foarte bine, inclusiv de liderii politici pe care i-ați menționat [liderii PSD, n.r.], absorbția fondurilor europene nu este liniară. În primii ani ai exercițiului bugetar, în cazul nostru 2014-2020, absorbția este mică – se fac acreditările instituțiilor, se lansează programele, ghidurile, licitațiile și apoi demarează proiectele. Absorbția propriu-zisă a fondurilor începe să crească semnificativ în a doua jumătate a perioadei financiare.

Mai mult, când am preluat guvernarea, am constatat foarte repede că pentru pregătirea programelor pentru 2014-2020 nu se făcuse mai nimic pentru ca absorbția să poată începe anul acesta. Acesta este încă un motiv pentru care o discuție despre absorbție azi este deplasată, mai ales când criticile vin de la reprezentanți ai fostului guvern. În timp ce alte state efectuau acreditările necesare pentru Autoritățile de Management, România bătea pasul pe loc.

Din punctul meu de vedere, pregătirile ar fi trebuit să înceapă cel mai târziu în 2013. Nu s-a întâmplat așa. Ele au început, în cea mai mare parte, odată cu venirea noastră, la sfârșitul lui 2015.

Absorbția efectivă pentru 2014-2020 a început în mai 2016, la aproape doi ani și jumătate de la începerea exercițiului bugetar, după ce am desțelenit buruienișul lăsat de cei care acum strigă de pe margine.”

Dacian Cioloș, Premierul României, 19 august 2016, fragment din interviul acordat hotnews.ro

Măsuri pentru accelerarea procesului de accesare a fondurilor europene

Simplificarea ghidurilor pentru beneficiari *și a procedurilor* de accesare a fondurilor este una dintre măsurile pe care le-am luat pentru o mai mare coerență în funcționarea sistemului, astfel încât regulile să fie aproximativ aceleași pentru beneficiarul care depune un proiect, indiferent de programul din care se finanțează.

O nouă abordare a circuitului fluxurilor financiare

Bugetul aferent tuturor programelor finanțate din fonduri externe nerambursabile va fi gestionat de Ministerul de Finanțe – buget unic – și va fi dimensionat anual pe baza previziunilor estimative transmise de toate Autoritățile de Management.

Bugetul va fi debitat de Autoritățile de Management prin delegare. Se vor elimina astfel:

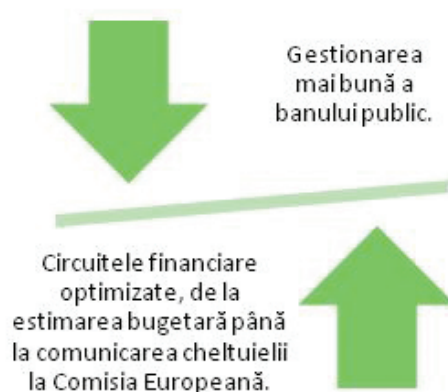
- blocajele la nivel de plăți;
- imposibilitatea de a urmări în timp real, din punctul de vedere al Autorităților de Management și al Ministerului de Finanțe, derularea implementării proiectelor de către instituțiile publice;
- procedura dificilă de a gestiona creditele de angajament și bugetare între ordonatorii principali de credite;
- previzionările incorecte ale sarcinii bugetare lunare;
- deschiderile bugetare de credite ce produceau întâzieri;
- nivelul dobânzilor și penalităților plătite pentru împrumuturile din vărsăminte din privatizare efectuate în vederea asigurării sumelor necesare plăților curente.

La fel ca beneficiarii privați, instituțiile publice, în calitate de beneficiari de fonduri externe nerambursabile, vor accesa mecanismul cererilor de plată pe modelul buget-sursă, pe măsură ce se parcurg etape de proiect. Se va reuși astfel:

- monitorizarea corectă a proiectelor din punct de vedere financiar;
- eliminarea decalajelor între cheltuală și rambursarea cheltuielilor – acordarea noilor tranșe de buget vor fi condiționate de obligativitatea solicitării la rambursarea a cheltuielilor efectuate pentru a elimina decalajele între banii cheltuiți și întoarcerea lor de la comisie.

Există o corelare biunivocă între cheltuală și eficiența cheltuirii banilor publici:

- sumele aferente proiectelor cu finanțare europeană vor fi suportate o singură dată de la bugetul statului, nu de două ori, așa cum este acum – o dată din bugetul instituției publice, apoi partea de rambursare din bugetul MFE, pentru ca abia apoi să fie solicitat la rambursare de la CE.
- odată plătită, suma beneficiarului va putea fi declarată deja, scurtând astfel foarte mult decalajul între efectuarea cheltuielii și declararea/solicitarea acesteia de la comisie.

Această schimbare a fluxurilor financiare este o adevărată revoluție în sistem. Am lucrat împreună cu Ministerul Finanțelor Publice (mulțumesc doamnei ministru Anca Dragu pentru implicarea personală) la textul Ordonanței privind fluxurile financiare. Textul se află acum în circuitul de avizări interministeriale.

Asistență contractată pentru dezvoltarea de proiecte

Am semnat cu Banca Europeană de Investiții două contracte de consultanță pentru Agenția Națională de Achiziții Publice (ANAP) și Ministerul Fondurilor Europene.

Primul Contract de Servicii prevede asistență pentru ANAP pentru crearea unei strategii naționale de achiziții publice, parte din condiția fundamentală stabilită de UE pentru perioada de programare 2014-2020. **Cel de-al doilea va susține implementarea proiectelor de către beneficiari în cadrul Programului Operațional de Infrastructură Mare al UE (Compania de Autostrăzi și Drumuri Naționale, Societatea Națională de Căi Ferate și beneficiari din sectorul apelor și deșeurilor, incluzând în primul rând societăți operaționale regionale).**

Nevoia unei instituții eficiente de management al fondurilor europene

La preluarea mandatului am găsit o instituție vulnerabilă în puncte esențiale:

- Un Corp de Control compus din câțiva oameni și marginalizat, fără o situație clară a vulnerabilităților din sistem. Nu s-a putut, sau nu s-a vrut?
- Un uriaș și important sistem de IT de management al fondurilor europene, tratat de parcă ar fi doar o altă funcție a unui departament de mentenanță IT, fără o idee bine definită de cum ar trebui să arate sistemul la final. Deși instituția avea obligația construcției sistemului informatic MySMIS, nu numai că nu s-au alocat resurse umane, dar nici nu s-a știut cu precizie ce se vrea cu el. Am schimbat echipa de proiect în prima săptămână de mandat. Dacă a fost mai mult decât lipsă de responsabilitate și s-a dorit „să se lege mâinile” instituțiilor, vom descoperi în ancheta mai largă legată de sistemele IT.
- „Conducta” de proiecte goală. Avem o administrație și o lume politică care cred că proiectele cresc în pom și se culeg ca merele pădurețe. Oamenii din sistemul de management al fondurilor UE au fost educați că problema lor e să gestioneze banii, dacă vin sau nu proiecte... asta este, o să ne panicăm mai târziu pe tema absorbției.

Măsuri de reorganizare

MFE se află în proces de reorganizare, având în vedere:

- asigurarea unei mai bune flexibilități a sistemelor de management și control, pentru perioada de programare 2014-2020;
- o abordare unitară în gestionarea FESI;
- creșterea gradului de absorbție și închiderea perioadei de programare 2007-2013.

Principalele **măsuri de reorganizare** ale MFE, luate prin HG 43 din 10 august 2016:

- **înființarea Direcției de Pregătire și Urmărire Proiecte Strategice** în vederea coordonării și impulsivării procesului de pregătire și urmărire a implementării proiectelor dezvoltate pentru domenii strategice de activitate și finanțate din fonduri structurale. Avem nenumărate proiecte cu bani europeni care se blochează din motive de imobilism instituțional al altor structuri sau din lipsă de prevedere. MFE trebuie să fie un jucător care să anticipeze și să pună presiune pentru rezolvare, înainte de blocaje. De aceea, această nouă structură va avea ca principale atribuții asigurarea de sprijin structurilor de specialitate din minister pentru realizarea în termenii prevăzuți și la termenele stabilite a proiectelor de importanță strategică. Direcția va sprijini activități de pregătire a unor astfel de proiecte, colaborarea cu toate autoritățile de management, alte instituții sau autorități publice implicate pentru soluționarea rapidă a eventualelor blocaje sau probleme care pot apărea în procesul de pregătire și implementare a proiectelor de importanță strategică etc. Prin această nouă structură, conducerea MFE va aplica unitar și eficient instrumente de management în vederea eliminării riscurilor cu privire la derularea proiectelor de importanță strategică.
- **înființarea Direcției Corp Control, Antifraudă și Managementul Riscului** ca structură de coordonare a măsurilor de prevenție în sistemul fondurilor structurale, având în vedere necesitatea optimizării activității de verificare și aplicare unitară a corecțiilor și a activității desfășurate de Corpul de Control al MFE. Această structură nouă se înființează prin preluarea atribuțiilor și a personalului cu posturile deținute în cadrul Unității pentru coordonarea verificării și aplicării unitare a corecțiilor, organizată la nivel de compartiment și în cadrul Serviciului Corpul de Control, structuri aflate în subordinea ministrului. Prin înființarea acestei noi structuri se urmărește redefinirea rolului și a responsabilităților în cadrul sistemului de management și control la nivelul MFE, în vederea consolidării acestuia și a eliminării deficiențelor constatate de misiunile de control derulate.
- **înființarea Serviciului Coordonare SMIS** în subordinea ministrului, prin reorganizarea Direcției IT și Coordonare SMIS și preluarea activității de coordonare SMIS, prin integrarea personalului de la fosta Direcție IT și Coordonare SMIS în cadrul acestui nou serviciu. Decizia înființării reflectă importanța sistemelor informatice pentru procesul de gestionare a fondurilor structurale și faptul că operaționalizarea acestor sisteme reprezintă una dintre prioritățile Guvernului, precum și una dintre cerințele exprese ale procesului de desemnare a autorităților de management implicate în sistemul de management și control al fondurilor structurale și de investiții 2014-2020.
- **înființarea Serviciului Suport Politici Sociale** care va îndeplini rolurile de Punct Național de Contact pentru Romi și de Punct de Contact pentru implementarea Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități, ratificată de România prin Legea nr. 221/2010;
- **preluarea Organismelor Intermediare Regionale (OIR)** de la Ministerul Muncii, prin OUG 23/2016, ca unități subordonate MFE. Numărul maxim de posturi pentru aparatul propriu și unitățile subordonate Ministerului Fondurilor Europene va fi constituit din cele 931 de posturi actuale ale MFE (aparat propriu) la care se vor adăuga cele 344 de posturi aferente organismelor intermediare regionale pentru POS DRU și pentru PO CU de la Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, preluate în subordinea MFE, fără o suplimentare de posturi. OIR se află în proces de evaluare a activității, urmând a se decide cu privire la funcțiile pe care le vor îndeplini în noua programare 2014-2020.

Partea de care sunt cel mai mândru când e vorba de echipa mea este că am creat aceste noi structuri și funcții fără a suplimenta numărul de posturi sau resursele financiare. Este o restructurare fără nici un cost în plus pentru stat. Îi mulțumesc în mod special secretarului de stat Dragoș Dinu, cel care a supervizat această reorganizare și se va ocupa de implementare.

Situația sediului MFE (la preluarea mandatului)

Valoarea totală a sumelor plătite către operatorul economic cu care MFE a semnat contractul de închiriere a spațiilor din Bd. Ion Mihalache (SC Tower Center SA) până în iunie 2016 este de 20.782.152,35 lei, cuprinzând atât chirie, cât și mentenanță. Conform contractelor încheiate, MFE plătește lunar chirie de 19,80 euro/mp și mentenanță între 4,02 și 5 euro/mp.

Ministerul Fondurilor Europene (MFE) a primit în administrare clădirea Palatului Parlamentului, corp B3 (aproximativ 13.425 de metri pătrați conform Anexei I a H.G. nr. 19 din 27.01.2016). Până la momentul mai 2016, planul conducerii MFE a fost de a amenaja corpul B3 și de a proceda la mutarea personalului în imobilul respectiv. Ulterior, Parlamentul a adoptat Legea nr. 90/2016 prin care Palatul Parlamentului ca întreg intră în administrarea Camerei Deputaților și Senatului. **În consecință, MFE nu mai deține în administrare corpul B3 din imobilul Palatul Parlamentului.**

Sediul MFE (situația în prezent)

Ministerul Fondurilor Europene realizează zilele acestea evaluarea ofertelor primite în urma apelului pentru achiziția de „Servicii de închiriere a unui spațiu în cadrul unui/unor imobil/imobile, cu destinație de sediu” lansat în 18 iulie 2016. Aceasta este a treia procedură competitivă de selecție a unei oferte.

Încă din luna mai am reluat încercările de a atribui un nou contract având ca obiect servicii de închiriere imobil/e în vederea desfășurării activității (având în vedere durata previzionată a lucrărilor la spațiul din Palatul Parlamentului), dar aceste două achiziții au fost anulate. Motivul anulării a fost neconformitatea ofertelor primite în raport cu prevederile caietului de sarcini. Ultima procedură de achiziție a fost anulată la 30.06.2016 – ultima zi de valabilitate a contractului de închiriere a sediului MFE.

Ca să fiu clar: am preluat un minister care era pe cale de a nu mai avea contract de închiriere pentru sediul unde funcționa (expira peste mai puțin de două luni), care avea teoretic un sediu în administrare în Palatul Parlamentului care nu fusese renovat și nici nu demarase măcar achiziția pentru renovare, și despre care am aflat ulterior că fusese preluat oricum de instituția Parlamentului. În această situație, am decis să merg pe calea transparenței și competiției deschise: am organizați licitație, au fost proceduri complexe desfășurate de o comisie de achiziții din minister. În zilele următoare vom afla care dintre ofertele depuse este cea câștigătoare.

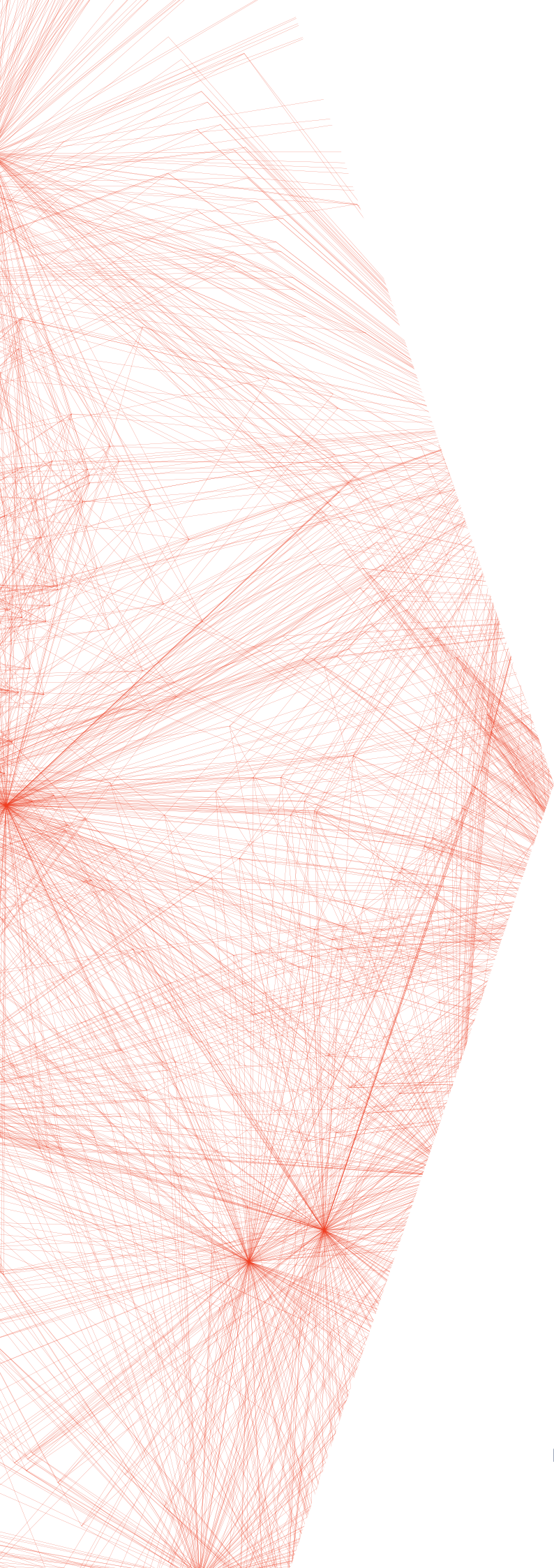
Echipa

Pentru progresele înregistrate în cele 100 de zile, îi sunt recunoscător echipei de consilieri și secretari de stat, le mulțumesc tuturor profesioniștilor din Ministerul Fondurilor Europene care contribuie la închiderea în condiții optime a programelor din exercițiul financiar precedent și, în paralel, muncesc cu dedicare pentru lansarea apelurilor aferente perioadei de programare 2014-2020. Sunt impresionat de sacrificiul făcut de câțiva profesioniști care și-au pus în paranteză pentru câteva luni carierele pentru a veni să ne ajute, pe mine și pe premierul Dacian Cioloș, la descâlcirea și tăierea, unde este nevoie, a unor noduri gordiene complicate. Legăturile de prietenie care s-au înfiripat în aceste luni sunt principalele câștiguri cu care voi rămâne când va veni vremea plecării din această demnitate.

Foaie de parcurs

Ministerul Fondurilor Europene

www.fonduri-ue.ro

contact.minister@fonduri-ue.ro

 /Ministerul Fondurilor Europene - România